

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 296/2018-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. augusta 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], obaja [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom JUDr. Štefanom Demkom, Werferova 1, Košice, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 440/1994 v období po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 80/2011-40 z 9. júna 2011 za účasti Okresného súdu Košice-okolie a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 440/1994 v období po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 80/2011-40 z 9. júna 2011 p o r u š e n é b o l i .

2. [REDACTED] a [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie každému v sume po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré im je Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Košice-okolie je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] a [REDACTED] trovy konania v sume 312,34 € (slovom trisdvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet advokáta JUDr. Štefana Demka do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 296/2018-23 z 3. mája 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie časť sťažnosti [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) a [REDACTED] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 440/1994 v období po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II. ÚS 80/2011-40 z 9. júna 2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol ako neprípustnú.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia sú ako žalovaní účastníkmi konania o vydanie bezdôvodného obohatenia (pôvodne o vypratanie nehnuteľnosti). Napadnuté konanie sa začalo podaním žaloby v roku 1994 a v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo právoplatne skončené.

Sťažovatelia pred ústavným súdom rekapitulujú priebeh napadnutého konania a tvrdia, že postup okresného súdu v napadnutom konaní je „*absolútne neefektívny nekoncentrovaný*“.

K opodstatnenosti sťažnosti sa vyjadril aj okresný súd prostredníctvom predsedníčky prípisom sp. zn. 1 SprV 168/18, ktorý bol ústavnému súdu doručený 20. marca 2018. Z označeného prípisu vyplýva, že postup okresného súdu v napadnutom konaní je poznačený neúčast'ou sťažovateľov na pojednávaniach a taktiež ich nesúčinnosťou. Na celkovej dĺžke napadnutého konania sa podpísalo aj to, že „*v priebehu konania žalobca v I. rade zomrel, na základe čoho súdu musel zisťovať okruh dedičov po zomrelom, prerušiť konanie do skončenia veci vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 12 D/642/2015*“. Okresný súd v závere uviedol, že „*sťažnosť sťažovateľov nesmeruje proti aktuálnemu, či trvajúcemu stavu nečinnosti súdu, a preto nie je prostriedkom na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, resp. tomu, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo*“.

Zo zaslaného súdneho spisu okresného súdu zistil ústavný súd takýto priebeh predmetného súdneho konania v období po prijatí nálezu č. k. II. ÚS 80/2011-40 z 9. júna 2011:

- 28. júl 2011 – pojednávanie odročené na neurčito pre neúčast' účastníkov konania (praceneschopnosť sťažovateľa);
- 4. august 2011 – sťažovateľ vyzvaný na preukázanie dôvodov, pre ktoré žiadal odročiť pojednávanie z 28. júla 2011, a jeho všeobecná lekárka bola vyzvaná na oznámenie obdobia dočasnej praceneschopnosti sťažovateľa a prípadného povolenia vychádzok;
- 12. august 2011 – oznámenie všeobecnej lekárky sťažovateľa;
- 19. august 2011 – oznámenie sťažovateľa o dôvodoch neúčasti na pojednávaní na 28. júl 2011;

- 19. september 2011 – nariadený termín pojednávania na 3. november 2011, všeobecná lekárka sťažovateľa vyzvaná oznámiť zdravotný stav sťažovateľa;
- 6. október 2011 – odpoveď všeobecnej lekárky sťažovateľa;
- 25. október 2011 – oznámenie súdu odoslané sťažovateľovi;
- 3. november 2011 – pojednávanie odročené z technických príčin, z bezpečnostných dôvodov bolo potrebné opustiť budovu súdu, pojednávanie bolo odročené na 25. november 2011;
- 25. november 2011 – pojednávanie pre neúčast' účastníkov konania a na žiadosť právneho zástupcu žalobcov (snaha uzavrieť zmier) odročené na 19. január 2012;
- 19. január 2012 – pojednávanie odročené na 17. február 2012 (snaha uzavrieť zmier), sťažovateľom uložená povinnosť o predloženie všetkých dôkazov, ktoré ešte žiadajú vykonať;
- 17. február 2012 – pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie o zastavení konania v časti o vypratanie nehnuteľnosti a o pripustení zmeny žaloby, pojednávanie odročené na 16. marec 2012;
- 16. marec 2012 – pojednávanie odročené na neurčito na žiadosť sťažovateľov pre účely predloženia všetkých dôkazov a taktiež z dôvodu, že sa budú pracovne zdržiavať v zahraničí;
- 1. apríl 2012 – nariadený termín pojednávania na 3. máj 2012;
- 3. máj 2012 – pojednávanie odročené na 4. jún 2012 z dôvodu neospravedlnenej neúčasti sťažovateľov;
- 4. jún 2012 – pojednávanie odročené na 28. jún 2012 pre účely vypočutia svedkov navrhnutých sťažovateľmi;
- 13. jún 2012 – expedované uznesenie o zastavení konania o vypratanie nehnuteľností a pripustení zmeny žaloby zo 17. februára 2012, výzva na zaplatenie súdneho poplatku odoslaná právnomu zástupcovi žalobcov;
- 15. jún 2012 – súdu doručené ospravedlnenie svedka na pojednávaní nariadenom na 28. jún 2012;
- 28. jún 2012 – pojednávanie odročené na 6. august 2012 pre účely vypočutia svedka, ktorý svoju neúčast' na tomto pojednávaní vopred ospravedlnil;
- 3. august 2012 – žalobcami uhradený súdny poplatok;

- 6. august 2012 – pojednávanie odročené na 8. október 2012 pre účely vypočutia ďalších svedkov;

- 4. september 2012 – žiadosť žalobcov o odročenie pojednávania nariadeného na 8. október 2012 z dôvodu neúčasti predvolaného žalobcu v 3. rade (pracovne v zahraničí);

- 11. september 2012 – pojednávanie z 8. októbra 2012 odročené na 29. október 2012;

- 29. október 2012 – pojednávanie odročené na 30. november 2012 a uloženie povinnosti právnomu zástupcovi žalobcov zabezpečiť účasť jeho klientov na tomto pojednávaní;

- 30. november 2012 – pojednávanie odročené na 20. december 2012 pre účely vyhlásenia rozhodnutia;

- 20. december 2012 – vyhlásený rozsudok vo veci samej;

- 21. január 2013 – rozsudok z 20. decembra 2012 doručovaný účastníkom konania;

- 7. február 2013 – odvolanie žalobcov proti rozsudku z 20. decembra 2012;

- 1. marec 2013 – odvolanie žalobcov odoslané sťažovateľom na vyjadrenie;

- 4. marec 2013 – uznesenie o uložení povinnosti žalobcom v 1. až vo 4. rade zaplatiť súdny poplatok za odvolanie;

- 18. marec 2013 – doručené vyjadrenie sťažovateľov k odvolaniu žalobcov;

- 22. marec 2013 – vyjadrenie sťažovateľov odoslané právnomu zástupcovi žalobcov;

- 22. marec 2013 – spis predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní žalobcov;

- 27. november 2014 – krajský súd vydal uznesenie, ktorým zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie;

- 10. február 2015 – vrátenie spisu z krajského súdu okresnému súdu;

- 16. február 2015 – uznesenie krajského súdu z 27. novembra 2014 doručované účastníkom konania okresným súdom;

- 18. marec 2015 – nariadený termín pojednávania na 24. apríl 2015;

- 16. apríl 2015 – okresnému súdu vrátená zásielka s označením „závada doručeníek sťažovateľov“ z dôvodu ich nezastihnutia;

- 24. apríl 2015 – pojednávanie odročené na 22. jún 2015;

- 16. jún 2015 – okresnému súdu vrátená zásielka s označením ako „*závada doručeníek pre sťažovateľov*“ z dôvodu ich nezastihnutia;
- 18. jún 2015 – žalobcovia doručili okresnému súdu žiadosť o odročenie termínu pojednávania na 22. jún 2015;
- 22. jún 2015 – pojednávanie odročené na 24. september 2015 z dôvodu neúčasti sťažovateľov;
- 21. júl 2015 – okresnému súdu vrátená zásielka s označením „*závada doručeníek sťažovateľov*“ z dôvodu ich nezastihnutia, doručované predvolania sťažovateľom prostredníctvom obvodného oddelenia Policajného zboru;
- 3. september 2015 – doručená odpoveď obvodného oddelenia Policajného zboru (neúspešné doručenie, je tu predpoklad, že sťažovatelia sa úmyselne vyhýbajú prebratiu zásielky);
- 24. september 2015 – pojednávanie, na ktorom okresný súd vyhlásil uznesenie o prerušení napadnutého konania do skončenia konania okresného súdu vo veci samej pod sp. zn. 12 D 642/2015;
- 21. október 2015 – uznesenie o prerušení konania z 24. septembra 2015 doručované účastníkom konania o prerušení konania;
- 26. október 2015 – okresnému súdu doručená žiadosť notárskeho úradu o súčinnosť;
- 6. november 2015 – odpoveď notárskemu úradu;
- 10. november 2015 – doručené okresnému súdu odvolanie sťažovateľov proti uzneseniu z 24. septembra 2015 o prerušení konania;
- 14. december 2015 – okresným súdom prijaté uznesenie adresované sťažovateľom na odstránenie väd podania (odvolania);
- 14. január 2016 – okresnému súdu vrátená zásielka s označením „*závada doručeníek pre sťažovateľov*“ z dôvodu ich nezastihnutia;
- 19. január 2016 – zisťovaný stav konania sp. zn. 12 D 642/2015;
- 3. február 2016 – okresnému súdu doručená žiadosť notárskemu úradu o poskytnutie informácií o stave dedičského konania;
- 31. marec 2016 – odoslaná urgencia notárskemu úradu – odpoveď na žiadosť z 3. februára 2016;

- 6. apríl 2016 – odpoveď notárskeho úradu;
- 22. apríl 2016 – oznámenie notárskeho úradu o právoplatnom skončení konania;
- 25. apríl 2016 – súdu doručený návrh žalobcov na zmenu žaloby;
- 10. máj 2016 – okresný súd uznesením pripustil do konania žalobcov a pripustil zmenu žaloby;
- 4. júl 2016 – nariadený termín pojednávania na 23. september 2016;
- 23. september 2016 – pojednávanie odročené na neurčito, uložená povinnosť stranám sporu predložiť otázky v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku z odboru stavebníctva;
- 4. október 2016 – doručená žiadosť žalobkyne o vykonanie znaleckého dokazovania;
- 30. december 2016 – okresný súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie;
- 27. január 2017 – doručená žiadosť znalca o poskytnutie preddavku na znalecké dokazovanie;
- 6. február 2017 – doručená právnenému zástupcovi žalobkyne urgencia o zloženie preddavku, okresnému súdu doručené odvolanie žalobkyne proti uzneseniu z 30. decembra 2016;
- 16. marec 2017 – žalobkyňa vzala odvolanie späť;
- 23. marec 2017 – okresný súd uznesením zrušil uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania z 30. decembra 2016;
- 27. marec 2017 – doručená výzva právnenému zástupcovi žalobkyne na predloženie znaleckého posudku;
- 29. marec 2017 – doručené podanie právneho zástupcu žalobkyne – vyjadrenie k veci;
- 18. apríl 2017 – oznámenie sťažovateľov o zmene právneho zástupcu;
- 16. jún 2017 – urgencia adresovaná právnenému zástupcovi žalobkyne na predloženie znaleckého posudku;
- 28. jún 2017 – žiadosť právneho zástupcu žalovanej o predĺženie lehoty na doručenie znaleckého posudku;
- 14. august 2017 – opätovná urgencia právnenému zástupcovi žalobkyne o predloženie znaleckého posudku;

- 7. september 2017 – doručovaná opätovná urgencia právnemu zástupcovi žalobkyne o predloženie znaleckého posudku;
- 12. september 2017 – oznámenie právneho zástupcu žalobkyne o ukončení jej právneho zastupovania;
- 5. október 2017 – okresný súd prerozdělil spisy z dôvodu, že zákonná sudkyňa JUDr. Lea Švrčeková sa vzdala výkonu funkcie sudcu;
- 9. október 2017 – spis pridelený na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Ľubici Adamčíkovej;
- 5. december 2017 – spis pridelený na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Zuzane Sinčákovej;
- 5. január 2018 – žalobkyňi odoslané poučenie o procesných právach a povinnostiach strán sporu spolu s výzvou na vyjadrenie;
- 26. február 2018 – spis predložený súdnej tajomníčke na „zlikvidovanie“ trov znaleckého dokazovania zo 7. júla 2008;
- 5. marec 2018 – spis predložený učtárni *na* výplatu trov znaleckého dokazovania.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov, a zároveň namietajú aj porušenie čl. 6 ods. 1

dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04). Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu vyplývala do 30. júna 2016 z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. V súčasnosti od 1. júla 2016 tieto povinnosti vychádzajú zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), najmä z čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Z hľadiska prvého kritéria už ústavný súd v náleze č. k. II. ÚS 80/2011-40 z 9. júna 2011 konštatoval, že po právnej stránke nejde v prípade sťažovateľov o zložitú vec, naopak, ide o vec patriacu do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecného súdництва. Napadnuté konanie však možno označiť ako fakticky zložitejšie, čo súvisí s potrebou vykonania rozsiahlejšieho znaleckého dokazovania.

Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľov ako účastníkov tohto súdneho konania. Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia sa sami v značnej miere pričínili o predĺženie napadnutého konania, keď okresný súd musel odročiť viaceré vo veci nariadené pojednávania, a to jednak z dôvodu ich neprítomnosti (pojednávanie nariadené na 28. júl 2011, pojednávania nariadené na 22. jún 2015, ďalej neospravedlnená neúčast' sťažovateľov na pojednávaní nariadenom na 3. máj 2012), ako aj z dôvodu ich žiadostí o doplnenie dokazovania a pobytu v zahraničí (pojednávanie nariadené na 16. marec 2012, pojednávania nariadené na 4. jún 2012). Okresný súd odročil aj ďalšie pojednávania, a to na žiadosť strán z dôvodu ich snahy o uzavretie zmluvy (25. november 2011). K predĺženiu napadnutého konania prispeli sťažovatelia tiež tým, že si opakovane nepreberali písomnosti, ktoré im okresný súd zasielal (apríl až september 2015).

Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním efektivity napadnutého konania upriamuje pozornosť na svoju judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj neefektívna (nesústredená) činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (m. m. IV. ÚS 380/08, I. ÚS 7/2011).

Ústavný súd po preskúmaní zapožičaného súdneho spisu konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti nález č. k. II. ÚS 80/2011-40 z 9. júna 2011 možno v zásade považovať za plynulý. Na ťarchu okresného súdu je však potrebné pripísať neefektívnu činnosť, a to v dôsledku toho, že jeho rozsudok z 20. decembra 2012 bol uznesením krajského súdu č. k. 4 Co 83/2013-497 z 27. novembra 2014 v časti zrušený z dôvodu nedostatočného zistenia skutkového stavu a nesprávneho právneho posúdenia veci [§ 205 ods. 2 písm. f) OSP].

V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že dobu, resp. obdobie, počas ktorého sa súdny spis nahádzal na krajskom súde z dôvodu rozhodovania o opravnom prostriedku proti rozsudku okresného súdu z 20. decembra 2012, teda od 22. marca 2013 do 10. februára 2015, nemožno pripočítať na ťarchu okresného súdu, ktorý v tomto čase objektívne nemohol ovplyvniť priebeh ani plynulosť napadnutého konania. Ústavný súd taktiež nemohol na ťarchu okresného súdu pripísať obdobie, počas ktorého bolo konanie prerušené do skončenia dedičského konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 12 D 642/2015, teda od 24. septembra 2015 do 22. apríla 2016.

Po preskúmaní priebehu napadnutého konania a postupu okresného súdu v tomto konaní dospel ústavný súd k záveru, že už samotná celková dĺžka napadnutého konania (24 rokov), posudzovaná dĺžka konania po právoplatnosti nález č. k. II. ÚS 80/2011-40 z 9. júna 2011, ktorým bol okresnému súdu uložený príkaz konať vo veci bez zbytočných prietáhov, v trvaní 7 rokov je už na prvý pohľad ústavne neakceptovateľná. K predĺženiu

napadnutého konania v období po právoplatnosti nález č. k. II. ÚS 80/2011-40 z 9. júna 2011 prispel okresný súd svojou neefektívnou činnosťou. Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní v období po právoplatnosti nález č. k. II. ÚS 80/2011-40 z 9. júna 2011 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výrokovej časti nález).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd už nálezom č. k. II. ÚS 80/2011-40 z 9. júna 2011 okresnému súdu prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov, ústavný súd už okresnému súdu opätovne tento príkaz nedával. Tejto časti sťažnosti preto ústavný súd nevyhovel (bod 4 výrokovej časti nález).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia sa domáhajú priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 15 000 € každému, čo odôvodňujú celkovou dĺžkou napadnutého konania a dlhotrvajúcim pocitom právnej neistoty, ako i dlhoročnou psychickou a finančnou záťažou spôsobenou napadnutým konaním.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na dĺžku napadnutého konania v období po právoplatnosti nálezu č. k. II. ÚS 80/2011-40 z 9. júna 2011, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu (predmet napadnutého konania, neefektívnu činnosť okresného súdu, ale i správanie sťažovateľov, ktorí sa sami podstatným spôsobom pričínili o predĺženie napadnutého konania), ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € každému za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 2 výrokovej časti tohto nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia v konaní vedenom pred ústavným súdom.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Právny zástupca sťažovateľov vyčíslil trovy konania sumou 312,34 € za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2017.

Ústavný súd priznal úhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade príslušnými ustanoveniami vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za dva úkony vykonané v roku 2017 (prevzatie a príprava právneho zastúpenia, písomné podanie sťažnosti), a to každý úkon 147,33 €, t. j. spolu 294,66 €, čo spolu s režijným paušálom dvakrát 8,84 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 312,34 €. Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov v lehote uvedenej v bode 3 výrokovej časti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2018